

Una gran nissaga de rajolers

Joan Ferrer és l'onzena generació de rajolers manuals que des de fa 250 anys manté a Regencós aquesta tradició

Perviu una activitat que no és tan sols econòmica o laboral, sinó un tresor etnològic que forma part d'una manera de viure

Joan Ferrer, mestre artesà, tal com diu el títol que li va atorgar la Generalitat l'any 2016, és l'onzena generació d'una nissaga de rajolers de Regencós que es va iniciar el 1774 i que ha perdurat fins a l'actualitat; sempre fidels a una manera de treballar artesanal, com havien fet els seus avantpassats generació rere generació. En Joan, amb el seu obrador a Regencós, davant l'ajuntament, és un dels darrers rajolers manuals que encara queden a Catalunya. Treballa sol, fent-se ell mateix el fang, i elaborant les peces a mà, una a una, que després cou en el seu vell forn de llenya. Una manera de fer que no ha canviat i dota el rajol d'una singularitat, revestida d'una magnífica imperfecció que queda lluny d'una peça industrial, perfecta i idèntica a la resta. Joan Ferrer explica que a l'any pot arribar a fer uns 1.000 m² de peces artesanes, res a veure amb les grans produccions de les bòbiles. És un treball que requereix uns coneixements que van des del control del foc i la cuita fins al domini de les inclemències del temps. Cal anar apujant la temperatura del forn a poc a poc, al llarg de tres dies fins a arribar als 100 graus. Un treball dur, però alhora bellíssim, amb què aconsegueix produir tota mena de rajols i teules. Una feina que es va veure recompensada el 2025 amb la celebració d'un acte a la rajoleria que va comptar amb més de 180 assistents. La família Ferrer eren pagesos i a casa hi havia un forn de llenya. Ara fa dos-cents cinquanta anys, el poble de Regencós creixia, explica Ferrer, els seus avantpassats, juntament amb altres veïns del poble, van començar a fer rajols per la necessitat de fer les cases. Aquesta és la tradició oral, que s'ha traslladat de generació en generació, i que planta la llavor. Finalment, el 1861, la família deixa la pagesia per dedicar-se a fer rajols professionalment. Regencós, segurament per tot això, va ser un poble amb gran tradició rajolera per tenir al seu terme municipal dos tipus d'argila necessaris per a l'elaboració dels rajols: la blanca i la vermella, així com de la proximitat d'uns boscos que subministraven la llenya per als seus forns. A l'època àlgida d'aquest artesanat, va arribar a haver-hi 23 forns que donaven vida a una població de poc més de 300 habitants, que compaginaven l'activitat rajolera amb la pagesia. En l'actualitat, a Regencós tan sols hi resta la Boraresa bòbila i la rajoleria manual de can Marc. Ferrer explica que no és fàcil mantenir el llegat. Les dificultats econòmiques, però sobretot les exigències, a voltes incomprensibles, de la mateixa administració que atorga títols d'artesà, fan complicada la continuïtat d'una activitat artesanal, que anys enrere havia estat la senya de tot un poble. Un poble com Regencós, que no ha sabut reconèixer ni valorar tot aquest bagatge històric i cultural. El futur de la rajoleria artesanal dependrà, doncs, no només de l'empenta i dedicació de persones entusiastes com en Ferrer, sinó de la sensibilitat i sentit comú d'aquells que fan i apliquen les lleis i dels qui haurien de vetllar per mantenir la seva identitat. El director del Terracotta Museu de la Bisbal d'Empordà, Xavier Rocas, explica que al llarg dels anys cinquanta i seixanta del segle passat es produeix un canvi molt important, que és la transformació de les rajoleries tradicionals en bòbiles mecanitzades. I és per tot això, i segons Rocas, que Joan Ferrer representa "aquesta manera de fer anterior que dona valor i preserva un llegat pràcticament desaparegut" però amb futur: "Aquesta manera de treballar té viabilitat econòmica perquè el producte final és infinitament de més qualitat que el que surt d'una bòbila industrialitzada. Hi ha gent que vol aquest tipus de rajol com ara per rehabilitar una masia."

Publicat a:

-Setmanari Girona 15-05-2026, Pàgina 10

Font del document:

<http://www.elpuntavui.cat/societat/article/5-societat/2642760-una-gran-nissaga-de-rajolers.html>